

HRVATSKA NARODNA BANKA

ZAKON O PLATNOM PROMETU

Glava VI - Platni sustavi

Sadržaj

- Uvod
- Definicije (platni sustav, sudionici, upravitelj...)
- Platni sustavi uređeni podzakonskim aktom HNB (HSVP i NKS)
- Odobrenje za rad platnog sustava
- Pravila rada
- Pristup platnim sustavima
- Dužnosti upravitelja
- Eksternalizacija
- Nadzor nad platnim sustavima
- Izvješćivanje HNB-a
- Prijelazne i završne odredbe vezane uz platne sustave

Uvod

- Glava VI Platni sustavi uređuje:
 - osnivanje, rad i nadzor platnih sustava (čl. 117. do čl. 138.)
 - Poglavlje 1. Osnivanje i rad platnih sustava u RH
 - Poglavlje 2. Nadzor nad platnim sustavima

Platni sustav - definicije

- Definicije (čl. 2. st. 1. točka 29.)

“platni sustav” jest sustav za prijenos novčanih sredstava s formalnim i standardiziranim postupcima i zajedničkim pravilima za obradu, obračun i/ili namiru platnih transakcija

- Platni sustav u RH (čl. 117.)

- jest platni sustav čiji je barem jedan sudionik pružatelj platnih usluga koji je odobrenje dobio od HNB-a i čiji je upravitelj osoba iz čl. 118. st. 2.

Upravitelj platnog sustava (čl. 118.)

- ❑ IPP sa sjedištem u RH
- ❑ KI sa sjedištem u RH
- ❑ IEN sa sjedištem u RH
- ❑ druga pravna osoba sa sjedištem u RH osnovana kao d.d. ili d.o.o.
- ❑ druga pravna osoba sa sjedištem u RH koja može upravljati platnim sustavom prema posebnom zakonu
- ❑ HNB
- ❑ podružnica pravne osobe iz druge države sa sjedištem u RH

- ❑ upravitelj može obavljati i druge djelatnosti ako zakonom kojim se uređuju te djelatnosti nije uređeno drugačije

Sudionici u platnom sustavu (čl. 119.)

- sudionik u platnom sustavu može biti:
 - pružatelj platnih usluga
 - upravitelj toga platnog sustava
 - drugi platni sustav
 - druga osoba u skladu s pravilima rada toga platnog sustava
- pružatelj usluga može sudjelovati u platnom sustavu i posredno, preko drugog pružatelja platnih usluga
- “domaći” pružatelji platnih usluga dužni su izvijestiti HNB o svakom platnom sustavu u kojem sudjeluju i o upravitelju

Zakonska osnova za rad platnog sustava (čl. 120. i čl. 121.)

- podzakonski akt HNB-a - HSVP i NKS (čl. 120.)
ili
- odobrenje za rad platnog sustava (čl. 121.)
 - za rad platnog sustava potrebno je odobrenje HNB-a
 - izuzeti od licenciranja (uz obavijest HNB-u):
 - platni sustav unutar kartične platne sheme
 - platni sustav samog pružatelja usluge gdje on pruža platnu uslugu i platitelju i primatelju plaćanja
 - zabrana početka rada platnog sustava prije izdavanja odobrenja za rad HNB-a
- dopušteno je izvršavanje nacionalnih platnih transakcija u kunama izvan platnog sustava između domaćih kreditnih institucija (čl. 62.)

Odobrenje za rad platnog sustava (čl. 122. do čl. 128.)

□ uređuje se:

- podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad (čl. 122.)
- izdavanje odobrenja za rad (čl. 123.)
- odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad (čl. 124.)
- oduzimanje odobrenja za rad (čl. 125. i 126.)
- prestanak važenja odobrenja za rad (čl. 127.)
- osnivanje podružnice pravne osobe sa sjedištem izvan RH za upravljanje platnim sustavom na području RH - na odgovarajući način primjenjuju se čl. 121.-127. (čl. 128.)

Pravila rada platnog sustava (čl. 129.)

- platni sustav dužan je poslovati prema pravilima rada
- uređuju standardizirane postupke i zajednička pravila za obradu, obračun i/ili namiru platnih transakcija između njegovih sudionika
- propisan je obvezan sadržaj podataka
- HNB daje suglasnost na pravila rada (i na njegove izmjene)

Pristup platnim sustavima (čl. 130.)

- pristup platnim sustavima ne smije:
 - ograničavati sudjelovanje u drugim platnim sustavima
 - diskriminirajuće uređivati prava i obveze pojedinih pružatelja platnih usluga
 - ograničavati sudjelovanje na temelju vrste pružatelja platnih usluga
- ne primjenjuje se:
 - na platne sustave na koje se primjenjuje ZKN
 - na “interne” sustave...

Dužnosti upravitelja platnog sustava (čl. 131.)

- dužnosti upravitelja platnog sustava
 - sigurno i stabilno funkcioniranje platnog sustava
 - odgovarajući IT sustav u skladu s pravilima rada kao i plan kontinuiteta poslovanja
 - odgovarajuća organizacijska i kadrovska struktura
 - upravljanje rizicima u platnom sustavu

Eksternalizacija (čl. 132.)

- upravitelj je dužan o namjeravanoj eksternalizaciji obavijestiti HNB
- upravitelj mora osigurati da eksternalizacija:
 - ne mijenja odnos i obveze upravitelja prema sudionicima u platnom sustavu
 - ne dovodi u pitanje usklađenost rada platnog sustava s pravilima rada i ZPP-om
 - ne narušava mogućnost obavljanja nadzora od strane HNB-a
- upravitelj odgovara za štetu koju prouzroči pružatelj usluga eksternalizacije u vezi s pružanjem eksternalizirane aktivnosti

Nadzor nad platnim sustavima – opće odredbe (čl. 133.)

- propisana je nadležnost HNB-a za obavljanje nadzora nad platnim sustavima
- definicija: nadzor jest provjera posluje li platni sustav u skladu sa ZPP-om i propisima donesenim na temelju ZPP-a, funkcionira li sigurno i stabilno te je li platnom sustavu osiguran pristup na način propisan čl. 130.
- HNB može donositi načela, preporuke i smjernice u svrhu obavljanja nadzora
- nadzor se obavlja nad upraviteljem u dijelu njegova poslovanja koji se odnosi na upravljanje platnim sustavom

Način obavljanja nadzora (čl. 134.)

Vrste nadzornih mjera (čl. 135.)

- način obavljanja nadzora (čl. 134.)
 - na ogovarajući način se primjenjuju čl. 97.-105. ZPP-a (nadzor nad IPP)
 - način obavljanja nadzora ovisi o poslovanju platnih sustava u odnosu na vrste sudionika, platne transakcije prema vrstama platnih usluga te o rizicima u poslovanju platnog sustava

- vrste nadzornih mjera (čl. 135.)
 - HNB može rješenjem naložiti upravitelju nadzorne mjere u cilju poboljšanja sigurnosti i stabilnosti funkcioniranja platnog sustava te uklanjanja utvrđenih nezakonitosti

Izvješćivanje HNB-a (čl. 136.)

- upravitelj je dužan izvijestiti HNB o:
 - činjenicama koje se upisuju u sudski registar
 - svim promjenama osoba koje su odgovorne za upravljanje platnim sustavom (ako se upravitelj bavi i drugim djelatnostima)
 - promjenama elemenata pravila rada (čl. 129. st. 5. točke 6.-9.)
 - promjenama podataka o sudionicima i o uključenju/prestanku sudjelovanja...

- upravitelj je dužan na zahtjev HNB-a dostaviti:
 - podatke o platnim transakcijama izvršenim preko platnog sustava
 - izvješća informacije i podatke vezane uz nadzor HNB ili izvršavanje ostalih zadataka iz nadležnosti HNB-a

Suradnja s nadležnim tijelima i razmjena informacija (čl. 137.)

Evidencija platnih sustava (čl. 138.)

- Suradnja s nadležnim tijelima i razmjena informacija (čl. 137.)
 - u obavljanju nadzora HNB surađuje s drugim nadležnim tijelima RH i drugih država

- Evidencija platnih sustava (čl. 138.)
 - HNB na svojim internetskim stranicama vodi evidenciju platnih sustava u RH
 - obvezni sadržaj podataka: naziv platnog sustava, naziv i sjedište upravitelja, popis sudionika

Prijelazne i završne odredbe

Rokovi za usklađivanje s odredbama ZPP-a (čl. 155.)

- ❑ pravne osobe koje na dan stupanja na snagu ZPP-a upravljaju platnim sustavom - obveza podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad u roku od 6 mjeseci
- ❑ iznimka – KI i IEN koje su od HNB-a dobile odobrenje za upravljanje platnim sustavima prije stupanja na snagu ZPP-a – obveza podnošenja zahtjeva za suglasnost na pravila rada u roku od 6 mjeseci
- ❑ iznimka – upravitelji koji upravljaju platnim sustavima iz čl. 121. st. 2. (platni sustavi za koje nije potrebno odobrenje za rad) – dužni su obavijestiti HNB u roku od 30 dana u skladu s čl. 121. st. 5.
- ❑ HSVP i NKS nastavljaju s radom i nakon stupanja na snagu ZPP-a

Prijelazne i završne odredbe (čl. 157. i čl. 158.)

- danom stupanja ZPP-a na snagu na odgovarajući način se primjenjuju, do donošenja pripadajućih podzakonskih akata (rok od 6 mjeseci):
 - Odluka o HSVP-u i o namiri na računima banaka u HNB-u
 - Odluka o Nacionalnom klirinškom sustavu
 - Odluka o terminskom planu obračuna preko međubankovnih platnih sustava